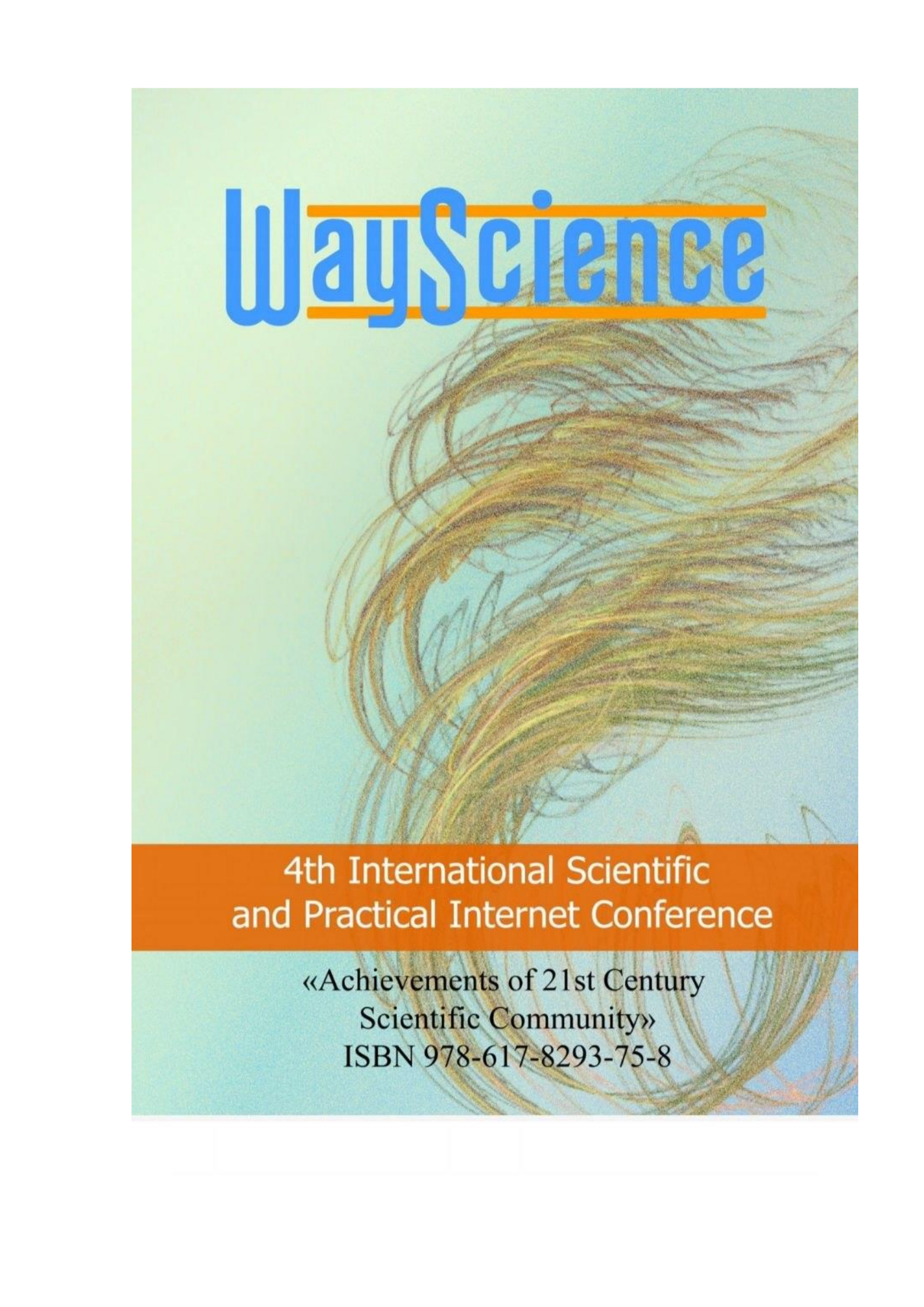

WayScience

4th International Scientific
and Practical Internet Conference

«Achievements of 21st Century
Scientific Community»

ISBN 978-617-8293-75-8

Грищенко А.С., Федорова Н.В. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ПРОБЛЕМИ ВИКОРИСТАННЯ МУЗИКОТЕРАПІЇ ЯК ЗАСОБУ ЛОГОПЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ ДІТЯМ ІЗ ЗАЇКАННЯМ	114
Грищенко В.О. ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ НАДАННЯ ЯКІСНИХ ПОСЛУГ ОРГАНІЗАЦІЄЮ (ПІДПРИЄМСТВОМ, УСТАНОВОЮ)	117
Гунченко В.О., Лукинів В.І. ФУТБОЛ І ФУТЗАЛ ЯК ЧИННИКИ ОПТИМІЗАЦІЇ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ КУРСАНТІВ ВВНЗ	119
Даценко В.С. ФІЛОСОФІЯ СВОБОДИ В УМОВАХ ВІЙНИ: УКРАЇНСЬКИЙ ДОСВІД МІЖ ІНДИВІДУАЛЬНОЮ АВТОНОМІЄЮ ТА СУСПІЛЬНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ	120
Дериш Б.Б. ПОЄДНАННЯ МІКРОНАВЧАННЯ, ВІЗУАЛІЗАЦІЇ ТА ФОРМУВАЛЬНОГО ОЦІНЮВАННЯ У ПІДГОТОВЦІ СТУДЕНТІВ ФАХОВОГО КОЛЕДЖУ	122
Джигіль Ю.Є. ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ АРХІТЕКТУРНОЇ НАУКИ В ПЕРШІЙ ЧВЕРТІ 21 СТ.	125
Довгаленко Н.С. ВІЗУАЛЬНІСТЬ ЯК СПОСІБ КОМПОЗИТОРСЬКОГО МИСЛЕННЯ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ МУЗИЦІ	128
Долгов О.М., Слупська Ю.С. ПРОГНОЗУВАННЯ ПРОЦЕСУ ДЕГРАДАЦІЇ МЕДИЧНИХ ПОЛІМЕРІВ З ЧАСОМ	129
Долгопол О.О. МІЖДИСЦИПЛІНАРНИЙ ПІДХІД ДО ФОРМУВАННЯ УКРАЇНСЬКОМОВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ТЕХНІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ	132
Дорошенко В. МУЗИЧНИЙ ДОРОБОК МИКОЛИ ЛЕОНТОВИЧА	135
Дульська І. ЗНАЧЕННЯ КОНЦЕПТУАЛЬНИХ ІДЕЙ ІНСТИТУЦІОНАЛІСТІВ, ЛАУРЕАТІВ НОБЕЛЕВСЬКОЇ ПРЕМІЇ, ДЛЯ ПОВОЄННОЇ ВІДБУДОВИ УКРАЇНИ	137
Дячук О.О. ДИНАМІКА РІВНІВ РОЗВИТКУ ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВИКЛАДАЧІВ СПЕЦІАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ПЕДАГОГІЧНОГО ЕКСПЕРИМЕНТУ	141
Єлісєєв Д.А., Єлісєєва О.В., Мірошніченко Л.О. АЛКІЛПОХІДНІ АРИЛОКСАЗОЛІВ І ЇХ РОЗЧИННІСТЬ У ПОЛІМЕРНІЙ ОСНОВІ ПЛАСТМАСОВОГО СЦИНТИЛЯТОРА	143
Єлістратов В.О. РЕГУЛЬОВАНИЙ ПРИВІД ПАЛИВНОГО НАСОСА ВИСОКОГО ТИСКУ	146
Зіпунніков М.М., Семикін В.М., Котенко А.Л. ВОДНЕВЕ АКУМУЛЮВАННЯ ВІДНОВЛЮВАНОЇ ЕНЕРГІЇ – ПЕРСПЕКТИВНИЙ НАПРЯМ РОЗВИТКУ СИСТЕМ РОЗПОДІЛЕНОЇ ЕЛЕКТРОГЕНЕРАЦІЇ	148
Калюжна Є.М., Жорова С.С. ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ КВАЛІФІКАЦІЇ ЯВИЩА ВТРАТИ ПАМ'ЯТІ У ПРАВОВОМУ ПОЛІ	151
Камінська К.О., Грицик Л.М. АНАЛІТИЧНІ ПІДХОДИ ДО КОНТРОЛЮ ЯКОСТІ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ, ЩО МІСТЯТЬ БЕНЗИДАМІНУ ГІДРОХЛОРИД	154
Карпенко А.В. ТЕЛЕВЕДУЧА, ЯК ДИСКУРСИВНА ОСОБИСТІСТЬ МЕДІАПРОСТОРУ	157
Катмаков Г.Б., Бондарук В.О., Іванченко М.О. МОДЕЛЬ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО ТРЕНАЖЕРА ДЛЯ ПІДГОТОВКИ КУРСАНТІВ З ВОГНЕВОЇ ПІДГОТОВКИ З ВИКОРИСТАННЯМ ТЕХНОЛОГІЙ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ	159
Кевшин А., Кевшин Н., Семенюк А. ХАЛЬКОГЕНІДНІ СТЕКЛА, ЛЕГОВАНІ РІДКОЗЕМЕЛЬНИМИ ІОНАМИ: ЛЮМІНЕСЦЕНТНІ ВЛАСТИВОСТІ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЗАСТОСУВАННЯ В ІНФРАЧЕРВОНІЙ ФОТОНІЦІ	161

ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ КВАЛІФІКАЦІЇ ЯВИЩА ВТРАТИ ПАМ'ЯТІ У ПРАВОВОМУ ПОЛІ

Калюжна Євгенія Миколаївна

кандидат психологічних наук, доцент кафедри практичної психології
Київський столичний університет імені Бориса Грінченка
бул. І. Шамо, 18/2, Київ, Україна
orcid.org/0000-0003-0735-2247
y.kaliuzhna@kubg.edu.ua
+380(50)561-64-68

Жорова Світлана Степанівна

викладач кафедри психології особистості та соціальних практик
Київський столичний університет імені Бориса Грінченка
бул. І. Шамо, 18/2, Київ, Україна
<https://orcid.org/0009-0009-0247-0544>
s.zhorova@kubg.edu.ua
+38(044) 294-00-26

На сьогодні феномен втрати пам'яті є важливим предметом вивчення не тільки для клінічних психологів, а й для фахівців з кримінального і медичного права, юридичної психології та інших суміжних сфер. Водночас, є підстави констатувати недостатню кількість наукових праць, які розкривають проблематику втрати пам'яті саме у площині юриспруденції.

Можна стверджувати, що пам'ять – дуже складна психічна функція, вивчення усіх важливих аспектів якої все ще не вичерпано. Складність цього психічного процесу власне й обумовлює той факт, що періодично пам'ять може давати збої функціонування, внаслідок чого певна інформація (частково або повністю) стає недоступною для відтворення та усвідомлення.

У контексті зазначеного, не потребує додаткової аргументації той факт, що втрата пам'яті як важлива обставина визначення міри відповідальності особи за вчинені дії та їх наслідки, є принципово актуальним питанням юридичної практики.

Слід зазначити, що за останні роки, протягом яких активно досліджується правова природа юридичної відповідальності, розроблення її проблематики значно просунулося. Від розуміння відповідальності як усвідомлення обов'язку, науковці прийшли до вивчення її нормативної основи як у суб'єктивній, психологічній, так і об'єктивній, правовій площині.

Питання сутності, видів та ознак юридичної відповідальності є предметом ґрунтовних наукових досліджень О. Бандурки, Д. Бахраха, С. Бортнікова, Ю. Битяка, О. Літошенко, Д. Липинського, Д. Лук'янця, М. Матузова, П. Надбайла, М. Строговича, В. Тархова, Ф. Фаткуліна, Р. Хачатурова, які зробили вагомий внесок у вивчення її проблематики.

Юридична відповідальність – одна з фундаментальних категорій юриспруденції, що безпосередньо пов'язана з правовою нормою, правомірною поведінкою, правовідношенням, правозастосуванням та правопорушенням. Можна погодитися з існуючою в юридичній науці точкою зору (Хачатуров Р., 2014), що відповідальність не мала б сенсу, якби особистість не була наділена здатністю управляти собою та мати конкретну позицію у нестабільних життєвих обставинах. Відповідно, критеріями визначення співвідношення між необхідністю і свободою волі особистості виступають, з однієї сторони, приписи норм, а з іншої – власне поведінка (дія чи бездіяльність) конкретної людини. У будь-якому соціальному контексті це співвідношення має полярний характер: *позитивний* (якщо поведінка суб'єкта узгоджується з вимогами відповідних соціальних норм) та *негативний* (якщо суб'єкт порушує ці вимоги). Тим самим, соціальна відповідальність у сфері правового регулювання, перш за все,

пов'язана із дотриманням та виконанням юридичних обов'язків як міри належної та необхідної поведінки суб'єктів [4].

Одним із найперших у теорії права сформувалося розуміння позитивної юридичної відповідальності як усвідомлення правових властивостей власних дій (бездіяльності), співвідношення їх із чинним законодавством та підзаконними актами, готовність відповідати за них перед державою і суспільством. Отже, відповідальна поведінка – це поведінка, що характеризується глибоким усвідомленням необхідності слідувати вимогам правових і моральних норм, повагою до закону і права. Таке розуміння відповідальності піддавалося критиці в юридичній літературі, суть якої зводилася до того, що в ньому присутній лише моральний аспект і психологічні характеристики. Водночас, такого роду критика поклала початок вивченню власне суб'єктивних ознак юридичної відповідальності, до яких належать: усвідомлення правових норм, обов'язків, вироблення до них внутрішнього психічного ставлення, прагнення здійснити певні дії, мотиви, цілі, емоції. Адже поза свідомістю, свободою вибору варіантів поведінки не може бути свідомого ставлення до вчинених дій, а відповідно, і юридичної відповідальності [4].

Щодо тлумачення моральності, як складової відповідальності, з психологічної точки зору, – це не лише уявлення про «добро» і «зло», це право добра приборкувати зло. У певному розумінні, моральність є підкоренням чужій волі (Вознюк Н., 2008). Вона досягається шляхом впливу на свідомість людини через «інсталяцію» законів і норм, які містять заборони і настанови, тим самим, встановлюється єдино припустиме поле соціально прийнятної діяльності і поведінки. По суті, заборона, так само, як і дозвіл – є нормованими обмеженнями свободи [3].

У свою чергу, психологізація юридичної відповідальності сприяла зміщенню акцентів на дослідження об'єктивних ознак цього феномену. Так, існувала точка зору, що юридична відповідальність являє собою врегульований правом обов'язок особи звітувати про свої дії, підкреслюючи, що витребування звіту – головна ознака і сутність відповідальності, а чи слідуватиме за цим звітом осудження й покарання чи виправдання – це вже інше питання [5; 6].

Підсумовуючи вище сказане, спробуємо дати відповідь на питання, яке імпліцитно міститься у назві нашої роботи – чи несе особа, яка втратила пам'ять щодо факту вчинення нею протиправної поведінки (дії чи бездіяльності), юридичну відповідальність за це згідно із законом?

Передусім, у багатьох юрисдикціях, аби особа була визнана юридично відповідальною за вчинене, потрібно, щоб була доведена її винність в умисному чи необережному протиправному діянні. У випадку, коли особа втратила пам'ять щодо подій, що супроводжували протиправну поведінку, то виникає питання її здатності усвідомлювати вчинені дії. Якщо встановлено, що актуальний психічний стан особи перешкоджає їй розуміти характер та наслідки власних дій, вона може бути визнана непридатною до юридичної відповідальності [1; 5; 6].

Так, відповідно до Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення досудового розслідування окремих категорій кримінальних правопорушень» (№ 2617-VIII від 03.07.2020), не підлягає покаранню особа, яка вчинила кримінальне правопорушення у стані осудності, але до постановлення вироку захворіла на психічну хворобу, що позбавляє її можливості усвідомлювати свої дії (бездіяльність) або керувати ними [2]. До такої особи суд може застосувати примусові заходи медичного характеру (частина третя статті 19 КК України, стаття 93 КК України). Після одужання ця особа може підлягати покаранню, якщо не закінчився строк давності притягнення її до кримінальної відповідальності або не з'явилися інші підстави звільнення її від кримінальної відповідальності чи підстави звільнення від покарання [1].

З огляду на те, що втрата пам'яті як психічний феномен, що представляє інтерес у досліджуваному нами правовому полі, класифікується в МКХ-10 та МКХ-11 як ретроградна,

антероградна та фіксаційна амнезія, є підстави контекстуально називати її «психічною хворобою» не тільки мовою кримінального кодексу, а й юридичною мовою у цілому.

Список літератури:

1. Кримінальний кодекс України: редакція від 15.04.2026 № 2341-III. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text> (дата зверн. 17.09.2026).
2. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення досудового розслідування окремих категорій кримінальних правопорушень: Закон України від № 2617-VIII від 03.07.2020. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2617-19/#Text> (дата зверн. 17.09.2026).
3. Калюжна, Є., & Вовна, А. (2011). Доброчесність і моральність: спроба реінтерпретації понять Вісник Дніпропетровського національного університету, 17, 9/1(19), 37–42. http://nbuv.gov.ua/UJRN/vdupp_2011_19_17_7
4. Легка, О. (2017). Місце адміністративної відповідальності в системі юридичної відповідальності України. Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції, 2, 125–129. https://www.dnu.dp.ua/docs/ndc/confdocs/materialu_conf/2017/5_2.pdf
5. Навроцький, В. (2023). Наскрізнi кримінально-правові поняття. Київ: Юрінком Інтер, 376 с.
6. Шаломєєв, Є. (2020). Формування інституту звільнення від покарання у кримінальному праві України другої половини XVII та XVIII ст. Право України, 11, 135–136.

Міжнародний електронний
науково-практичний журнал "WayScience"

Дата проведення:
17-18 вересня 2026 року

Тривалість - 6 год. (0,2 кр. ECTS)

СЕРТИФІКАТ

учасника конференції

4 Міжнародна науково-практична інтернет-конференція
«ACHIEVEMENTS OF 21st CENTURY SCIENTIFIC COMMUNITY»

учасник

Жорова Світлана Степанівна

Тема: «ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ КВАЛІФІКАЦІЇ
ЯВИЩА ВТРАТИ ПАМ'ЯТІ У ПРАВОВОМУ ПОЛІ»

Редакція журналу

м. Дніпро (Україна) – 2026 р.